

Asia: VN/12842/2024

Lausuntopyyntö paloturvallisuuslaitteita koskevista sisäministeriön asetuksista

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Hätäkeskuslaitos lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Hätäkeskuslaitos pitää tärkeänä, että automaattisiin paloilmoitinlaitteisiin liittyvää sääntelyä kehitetään siltä osin kuin se koskee paloilmoittimen liittämistä hätäkeskustietojärjestelmään. Hätäkeskuslaitos toteaa, että tällä hetkellä siitä menettelytavasta, jolla laite liitetään hätäkeskustietojärjestelmään taikka millä perusteilla tai kenen viranomaisen toimivaltaan kuuluu päättää siitä, että laite voidaan irrottaa hätäkeskustietojärjestelmästä, ei ole säädöksiä.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 2 momentin 7) kohdan mukaisesti hätäkeskustietojärjestelmällä tarkoitetaan tietojenkäsittelylaitteista, ohjelmistoista ja muusta tietojenkäsittelystä koostuvaa kokonaisjärjestelyä, jota on tarkoitettu käytettäväksi henkilötietojen sähköiseen käsittelyyn, asiakasasiakirjojen tallentamiseen ja ylläpitoon hätäkeskustoiminnan mahdollistamiseksi, toteuttamiseksi ja turvaamiseksi. Saman lain 16 a §:n 3 momentin mukaan Hätäkeskuslaitos vastaa hätäkeskustietojärjestelmästä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaisesti.

Koska kyse on viranomaisten lakisäateisten tehtävien mahdollistamiseksi, toteuttamiseksi ja turvaamiseksi luodusta järjestelmästä, josta Hätäkeskuslaitos vastaa, olisi tarkoituksenmukaista säätää laissa, millä menettelytavalla laitteen liittäminen hätäkeskustietojärjestelmään tapahtuu. Nykyisessä lainsäädännössä ei ole säädöksiä myöskään sen suhteen voiko Hätäkeskuslaitos kieltäytyä liittämästä laitetta järjestelmään, jos laitteen pakollisuus on määrätty lainsäädännössä taikka viranomaispäätöksessä esimerkiksi tilanteessa, jossa laite ei ole yhteensopiva hätäkeskustietojärjestelmän kanssa. Hätäkeskustoiminnasta annetun lain perusteella Hätäkeskuslaitos kuitenkin vastaa hätäkeskustietojärjestelmästä ja sen toimivuudesta. Edelleen lainsäädännön perusteella on epäselvää, kenen päätöksellä ja millä menettelytavalla laite voidaan kytkeä irti hätäkeskustietojärjestelmästä esimerkiksi tilanteessa, jossa toiminta kiinteistöllä/rakennuksessa on päättynyt, eikä omistajaa/toiminnan harjoittajaa tavoiteta, mutta laitteesta tulee toistuvasti virheellisiä hälytyksiä.

Hätäkeskuslaitos katsoo, että laitteen liittäminen hätäkeskustietojärjestelmään ja irti kytkeminen on julkisen vallan käyttöä ottaen huomioon järjestelmän

käyttötarkoitus ja tästä syystä perustuslain 2 §:n 3 momentti huomioiden lailla olisi säädettävä näihin liittyvistä menettelyistä.

Edelleen Häätäkeskuslaitos pitää tärkeänä, että kaasuilmoitinlaitteistosta säädettäisiin tarkemmin lainsäädännössä. Näiden laitteiden toimintaperiaate vastaa automaattisia paloilmoinlaitteita. Häätäkeskuslaitoksen käsityksen mukaan esimerkiksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi asettaa tällaisen määräyksen osana kemikaalilaitoksen lupakäsittelyä. Kaasuilmoitinlaitteet on tunnistettu omaksi kokonaisuudekseen Häätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista vuosina 2024 ja 2025 annetussa Sisäministeriön asetuksessa.

Häätäkeskuslaitos pitää tärkeänä myös, että edellä mainituissa tilanteissa laissa olisi säädökset tarpeellisista oikeusturvakeinoista.

Sisäministeriön asetus paloilmoinnista ja automaattisista sammutuslaitteistoista

Voitte kirjoittaa huomionne asetusluonnoksesta alla olevaan kenttään.

Häätäkeskuslaitos lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Asetuksen 2 momentin 2 kohdan mukaan laitteiston hälytystilanteissa tavoitettavan yhteyshenkilön yhteystiedot pidetään esillä paloilmoinnikeskuksessa ja sprinklerikeskuksessa ja tarvittaessa muuallakin kiinteistöstä. Häätäkeskuslaitos pitää tärkeänä, että niiden laitteiden osalta, jotka on kytketty häätäkeskustietojärjestelmään, yhteyshenkilöiden tiedot ja niiden muutokset ilmoitettaisiin myös Häätäkeskuslaitokselle. Häätäkeskuslaitos näkee tarpeelliseksi, että asetuksessa säädetään tästä velvollisuudesta.

Häätäkeskuslaitos haluaa nostaa esiin myös turvallisuusnäkökulman yhteyshenkilön yhteystietojen esillä pitämisestä. Jos kohteen laitenumero, yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero sekä testausnumero on ilmoitinlaitteella esillä, tämä mahdollistaa riskin siitä, että tietoja väärinkäytetään. Tällöin on mahdollista esimerkiksi pyytää laittamaan laite puhelimitse huoltotilaan, jolloin hälytykset eivät välity häätäkeskustietojärjestelmään. Tämä mahdollistaa erilaiset vahingonteot. Täältä osin voisi siten vielä olla tarpeen arvioida, millä tavalla yhteystiedot tulee olla esillä.

Asetuksen 9 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan häätäkeskusyhteyden kokeilut tehdään säännöllisesti. Asetuksessa tai perustelumuiotiossa ei kuitenkaan määritellä tarkemmin, mitä tarkoitetaan säännöllisellä. Häätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan olisi tarkoituksenmukaista määritellä tarkemmin, mitä säännöllisellä tarkoitetaan, joko suoraan asetuksessa taikka vähintään perustelumuiotiossa perusteluissa.

Nykyisen käytännön mukaisesti testaukset tehdään kerran kuukaudessa ja Häätäkeskuslaitos on mitoittanut ilmoitinlaitetestaukseen sidotun henkilöstönsä tämän mukaisesti. Mikäli testaus halutaan tehdä tätä harvemmin tai tiheämmin, on tällä vaikutuksia henkilöstömitoitukseen. Häätäkeskuslaitoksen havaintojen perusteella epäonnistuneita testejä on päivittäin, joten säännöllinen kerran kuukaudessa tapahtuvaa testausta voidaan pitää perusteltuna.

Mikäli yhteyskokeiluiden tiheys määritettäisiin pelkästään huolto- ja kunnossapito-ohjelmassa, riskinä on, että säännöllisyyttä tulkittaisiin eri tavalla ja siten eri kohteissa voisi olla eripituisia testausaikavälejä. Tämä lisäisi ilmoitinlaitteiden sopimushallintaan ja testaukseen liittyvää hallinnollista työtä.

Muistion perusteluissa todetaan, että ”Toiminnallisten vaatimusten täyttyminen voidaan osoittaa käyttämällä standardeja tai muita yleisesti hyväksytyjä suunnitteluohjeita. Muitakin ratkaisuja voi kuitenkin olla, eikä standardeihin enää viitattaisi asetuksessa.” Hätäkeskuslaitos pitää kuitenkin tärkeänä, että niiden laitteiden osalta, jotka ovat lailla taikka viranomaisen päätöksen perusteella liitettävä hätäkeskustietojärjestelmään, olisivat tietyn standardin mukaisia, jotta voidaan varmistua järjestelmän yhteensopivuudesta hätäkeskustietojärjestelmän kanssa ja siten siitä, että hälytykset ohjautuvat oikein. Siksi vähintään perustelumuistiossa tulisi mainita, että hätäkeskustietojärjestelmään liitettävien laitteiden tulee olla yhteensopivia järjestelmän kanssa. Mikäli laite ei ole yhteensopiva hätäkeskustietojärjestelmän kanssa, saattaa tästä aiheutua erheellisiä hälytyksiä ja ylimääräistä selvitystyötä sekä Hätäkeskuslaitoksessa että laitteen haltijan toimesta. Lisäksi pelastustoimelle saattaa välittyä virheellisiä tehtäviä.

Hätäkeskuslaitos pitää tärkeänä myös, että yhteysvikavalvonnasta säädettäisiin joko asetuksessa tarkemmin tai vähintään perustelumuistiossa tarkennettaisiin kuka vastaa ja mistä. Tähän liittyen myös hälytysten siirto tulisi tapahtua tietyn standardin mukaisesti, jotta voidaan varmistua siitä, että hälytykset siirtyvät oikein hätäkeskustietojärjestelmään.

Sisäministeriön asetus käsisammuttimista

Voitte kirjoittaa huomionne asetusluonnoksesta alla olevaan kenttään.

Ei lausuttavaa.

Sisäministeriön asetus rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta

Voitte kirjoittaa huomionne asetusluonnoksesta alla olevaan kenttään.

Ei lausuttavaa.

Sisäministeriön asetus palovaroittimista

Voitte kirjoittaa huomionne asetusluonnoksesta alla olevaan kenttään.

Ei lausuttavaa.

Uimaluoto Jussi
Hätäkeskuslaitos